

У нядзелю завяршыла сваю работу XIX Мінская міжнародная кніжная выстава-кірмаш. За пяць дзён Нацыянальны выставачны цэнтр "БелЭкспа", дзе разгорталіся асноўныя падзеі форуму, наведала больш за 50 тысяч чалавек. Гэта найлепшы доказ таго, што нашы людзі любяць і шануюць кнігу, што чытанне па-ранейшаму застаецца ў Беларусі высокай культурнай каштоўнасцю.

Дастаткова складана адказаць — якое з больш чым 600 мерапрыемстваў кірмашу было самым знакавым ці самым маштабным. Напрыклад, пятніца, 10 лютага, была пазначана ў праграме форуму як Дзень расійскай кнігі, і, натуральна, многія падзеі таго дня так ці інакш былі звязаныя з расійскай выдаўцоў і наогул расійскай культуры. У прыватнасці, Федэральнае агенцтва па друку і масавых камунікацыях сумесна з ААТ "Генеральная дырэкцыя міжнародных кніжных выставак" прэзентавалі фільм "Рака жыцця", прысвечаны творчасці пісьменніка Валянціна Распуціна, зладзілі канцэрт лірычнай песні "Спеўная душа Расіі", арганізавалі сустрэчу беларускіх чытачоў з вядомым расійскім літаратарам, сцэнарыстам і рэжысёрам Сяргеем Косціным. Але ў той жа дзень на кірмашы прагучала і шмат цікавых чыста беларускіх акцый, напрыклад літаратурныя чытанні "Нам засталася спадчына...", прысвечаныя 130-годдзю з дня нараджэння Якуба Коласа і Янкі Купалы, прэзентацыя "Праекты Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі па захаванні і папулярызацыі культурнай спадчыны", літаратурна-музычная кампазіцыя "На трапяткім агні" паводле аднайменнай кнігі Навума Гальпяровіча, не кажучы ўжо аб прэзентацыях самых разнастайных кніг як асноўным рэжыме работы Мінскай МКВК.

Субота, 11 лютага, пазіцыянавалася як Дзень духоўнай кнігі — рэй у вялікай ступені вялі Выдавецтва Беларускага Экзархата і Міжнародны дабрачынны фонд "Сям'я — Яднанне — Бацькаўшчына". Па сутнасці, пад праекты гэтых структур (прэзентацыі кніг, канцэртную праграму мужчынскага вакальнага ансамбля "Дабравест" і інш.) быў адведзены ўвесь другі паверх "БелЭкспа". Тым часам, будучы на першым паверсе, можна было ўзяць аўтографы ў беларускіх, шведскіх і французскіх пісьменнікаў, папрысутніча-

На выданне сацыяльна значнай літаратуры ў бягучым годзе дзяржаўным бюджэтам прадугледжана звыш 10 мільярдаў беларускіх рублёў. Стапрацэнтна прафінансуюцца дзяржавай кнігі серыі "Школьная бібліятэка", кнігі, выдадзеныя шрыфтам Брайля, і 10—12 выданняў сучасных беларускіх аўтараў. Істотна, што ў склад экспертнага савета, які адбірае канкрэтную літаратуру ў сацыяльны заказ, уваходзяць прадстаўнікі розных структур, у тым ліку міністэрстваў адукацыі і культуры (адпаведна намеснікі міністраў Казімір Фарыно і Тадэвуш Стружэцкі), Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі (дырэктар Раман Матульскі) і інш. Пры гэтым, як падкрэсліла Лілія Ананіч, самае дэтальнае абмеркаванне ідзе па кожнай кнізе.

ць на шэрагу круглых сталоў па літаратурных праблемах, убачыць прэзентацыю праграмы, прымеркаванай да 500-годдзя першай армянскай друкаванай кнігі, пагуляць з дзецьмі на стэндзе "Фантастыка". Дарэчы, калі гаворка ўжо зайшла пра дзяцей, то для бацькоў, якія рупяцца пра тое, каб у рукі іх выхаванцаў часцей трапляла прыгожая і разумная дзіцячая кніга, у суботу на выставе-кірмашы быў проста рай. Выдавецтва "Мастацкая літаратура" прэзентавала без перабольшання шчырае выданне шведскай пісьменніцы Юі Вісландэр "Мама МУ чытае", аздобраенае малюнкамі мастака з гэтай жа краіны Свена Нурдквіста, выдавецтва "Магбел" — дзіцячую кніжную серыю "Займалыны атлас", выдавецтва "Пачатковая школа" — карысныя часопісы серыі "Рукзачок", а рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова "Літаратура і Мастацтва" — кнігу таленавітай маладой аўтаркі Вольгі Нікольскай "Мы — агенты Колбафін", зноў жа, цудоўна аформленую вядомым айчынным мастаком Сяргеем Волкавым. І аўтарка, і мастак асабіста расказалі жоны пра сваю частку работы. Думаецца, расказам пра гэтую кнігу і мы ў нашай рубрыцы "Кнігарня".

У суботу ж адбылася і прэзентацыя ўнікальнага ў маштабе культур дзвюх краін — Беларусі і Расіі — выдання "Жывая вера. Ветка", якое з'яўляецца сумесным праектам нашага выдавецтва "Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі" і Дэпартамента сродкаў масавай інфармацыі і рэкламы горада Масквы. "Жывая вера. Ветка" — гэта фотаальбом, дзе на 470 старонках сабраны высакаякасныя фотаздымкі помнікаў XVIII—XX стагоддзяў з калекцыі Веткаўскага музея народнай творчасці імя Фёдора Шклярава, у тым ліку жывапісных ікон-кіяў, прадметаў прыкладных відаў мастацтва (чаханкі, гравіроўкі па метале, залатога шыцця, бісерапляцення і інш.). Кніга адначасова мае функцыі каталога прадметаў музея і глыбокага навуковага даследавання, паколькі змяшчае гістарычны агляд, асобныя раздзелы, прысвечаныя іканалісу, залачнай кійтай разьбе, мастацтву так званых златакавалёў, старажытнаму стараверскаму ліццю. Альбом выйшаў накладам у 4 тысячы асобнікаў, прычым палова з яго засталася ў Маскве

Падчас прэзентацыі фотаальбома "Жывая вера. Ветка". З мікрафонам першы намеснік міністра інфармацыі Лілія Ананіч.

Чытанне як ключ да жыцця

Момант прэзентацыі кнігі Вольгі Нікольскай "Мы — агенты Колбафін". Злева направа: мастак Сяргей Волкаў, вядучы прэзентацыі пісьменнік Алесь Марціновіч, аўтар Вольга Нікольская.

(паколькі кніга друкавалася ў маскоўскай урадавай друкарні "Маскоўскія падручнікі"), а другая частка неўзабаве прыбудзе ў Беларусь (нашы спецыялісты рыхтавалі тэксты і арыгінал-макет). Дарэчы, "Жывая вера. Ветка" — гэта ўжо трэцяе выданне "Беларускай Энцыклапедыі" з серыі "Энцыклапедыя рарытэтаў". Наступнае, найверагодней, будзе прысвечана знакамітым слугам паясам.

Нарэшце, акідаючы вокам мерапрыемствы XIX Мінскай МКВК, нельга не згадаць пра ўдзел у ёй сёлетняга ганаровага гасця — Баліварыянскай Рэспублікі Венесуэла. Штодня на венесуэльскім стэндзе дэманстраваліся нацыянальныя танцы і музыка гэтай лацінаамерыканскай краіны, тамтэйшыя пісьменнікі і навукоўцы ладзілі прэс-канферэнцыі і раздавалі аўтографы, адбываўся культурны абмен паміж Венесуэлай і Беларуссю ў самым шырокім сэнсе. Пасля дастаткова знаёмых беларускаму наведвальніку Расіі, Украіны, Ізраіля, Казахстану, Францыі і Германіі (краін, якія мелі статус ганаровага гасця на мінскім форуме ў папярэднія гады) гэта была сапраўдная экзотыка. Тым больш прыемна, што на сустрэчы венесуэльскіх пісьменнікаў з дэлегацыяй Саюза пісьменнікаў Беларусі была дасягнута вусная дамоўленасць аб рэалізацыі ў хуткім часе сумеснага праекта — выдання твораў аўтараў з Венесуэлы ў перакладзе на беларускую мову ў нас і выдання твораў беларускіх літаратараў на іспанскай мове ў іх.

Удзень закрыцця XIX Мінскай МКВК Надзвычайнаму Паўнамоцнаму Паслу Баліварыянскай Рэспублікі Венесуэла ў Беларусь Амерыка Дыясу Нуньесу і іншым супрацоўнікам пасольства былі ўручаны дыпламы за значны асабісты ўклад у правядзенне мінскага форуму. Зрэшты, не засталіся ў накладзе і іншыя краіны — ўдзельніцы выставы-кірмашу: за арганізацыю нацыянальнай экспазіцыі ўзнагароджана Пасольства Ірана ў Беларусі, за актыўны ўдзел у выставачных мерапрыемствах — пасольствы ЗША, Славакіі, Італіі, Кубы, Швецыі і Ізраіля ў Беларусі. Дыпламы за лепшыя тэматычныя экспазіцыі атрымалі Беларускі дом друку і выдавецтва "ТэтраСістэмс". Па словах першага намесніка міністра інфармацыі Ліліі Ананіч, XIX Мінская міжнародная кніжная выстава-кірмаш пацвердзіла, што Беларусь з'яўляецца чытаючай краінай, а ідэя прэзідэнта абвешчана 2012 года ў Беларусі Годам кнігі знайшла жывы водгук у сэрцах суайчыннікаў.

Часта лічыцца, што бацькоўскае чытанне неабходна толькі ў тым узросце, калі дзіця яшчэ не ўмее чытаць само. Але гэта памылковы стэрэатып. Самастойнае чытанне дзяцей трэба дапаўняць сумесным чытаннем і ў школьным узросце. Прычым дапаўняць пажадана творамі не са школьнай праграмы. Трэба разам чытаць розныя творы папераменна, і тады ў такой сям'і дзіця прывучаецца пісаць водгукі на кнігі, весці чытацкія дзённікі, лепей разумець сваё ўяўленне, лішні раз падумаць над аўтарскай задумай, суаднесці прачытанае з рэальным жыццём.

Аднак вернемся на некалькі дзён назад і расказам падрабязней, як і абяцалі ў мінулым нумары, пра круглы стол "Кніга і чытанне ва ўмовах фарміравання электроннага асяроддзя", які адбыўся яшчэ 9 лютага ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі. Справа ў тым, што гэты неформальны форум бібліятэкараў краіны, як часам называюць дадзенае мерапрыемства, заўсёды ладзіўся ў рамках Мінскай міжнароднай кніжнай выставы-кірмашу, але раней ён меў значна ніжэйшы статус, бадай што, уяўляў гэтакую ціхую размову бібліятэкараў адно з адным, калі праблемы, што агучваліся, не мелі ніякага грамадскага рэзанансу. Пачынаючы ж з мінулага года круглы стол бібліятэкараў, па-першае, перасяліўся з НВЦ "БелЭкспа" ў канферэнц-залу Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, а па-другое, стаў куды больш прадстаўнічым — з удзелам прадстаўнікоў самых розных дзяржаўных структур і арганізацый, што маюць дачыненне да кнігі.

Вось і сёлета на такой сустрэчы прысутнічалі не толькі бібліятэкары, але і адказныя асобы з міністэрстваў інфармацыі, адукацыі, культуры, сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай кніжнай палаты, Нацыянальнага цэнтра прававой інфармацыі, Нацыянальнага цэнтра інтэлектуальнай уласнасці, РУП "Белпошта" і інш. Была дакладна акрэслена і тэма "Кніга і чытанне ва ўмовах фарміравання электроннага асяроддзя" — без перспектывы гаварыць пра ўсё і пра нічога.

У сваім прывітальным слове да ўдзельнікаў мерапрыемства першы намеснік міні-

стра інфармацыі Лілія Ананіч агучыла некаторыя лічбы і факты, якія характарызуюць дзейнасць кнігавыдавецкай галіны ў нашай краіне. Так, у мінулым годзе ў Беларусі было выдадзена звыш 11 тысяч назваў кніг тыражом амаль 35 мільёнаў — гэтыя паказчыкі сведчаць пра тое, што друкаваная кніга па-ранейшаму мае попыт у нашай краіне, нягледзячы нават на коштавыя падвышкі. Сярод найбольш важных захадаў на 2012 год Лілія Станіславаўна назвала прыняцце Закона аб выдавецкай справе ў Рэспубліцы Беларусь (закон падрыхтаваны ўжо да першага чытання) і ўказ прэзідэнта аб падтрымцы нацыянальнага кнігавыдання (праект указа знаходзіцца ў стадыі актыўнай выпрацоўкі). У гэтай сувязі важным з'яўляецца той факт, што летася дзяржава ў поўнай аб'ёме рэалізавала ўсе свае намеры па выданні сацыяльна значнай літаратуры. На яе выданне ў бягучым годзе дзяржаўным бюджэтам прадугледжана звыш 10 мільярдаў беларускіх рублёў. Стапрацэнтна прафінансуюцца дзяржавай кнігі серыі "Школьная бібліятэка", кнігі, выдадзеныя шрыфтам Брайля, і 10—12 выданняў сучасных беларускіх аўтараў. Істотна, што ў склад экспертнага савета, які адбірае канкрэтную літаратуру ў сацыяльны заказ, уваходзяць прадстаўнікі розных структур, у тым ліку міністэрстваў адукацыі і культуры (адпаведна намеснікі міністраў Казімір Фарыно і Тадэвуш Стружэцкі), Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі (дырэктар Раман Матульскі) і інш. Пры гэтым, як падкрэсліла Лілія Ананіч, самае дэтальнае абмеркаванне ідзе па кожнай кнізе.

Акрамя таго, па словах першага намесніка міністра інфармацыі, сёлета будуць зроблены і ўжо робяцца актыўныя захады па насычэнні секіва нацыянальным зместам. У прыватнасці, на партале "Уся Беларусь" будуць прадстаўлены ўсе кірункі кнігавыдання, свае дзялячкі секіве зоймуць таксама сучаснае беларускае выяўленчае мастацтва, музыка, кіно і г.д.

Лілія Ананіч таксама паведаміла, што мінулы год быў паспяховым у плане закупкі сацыяльна значнай літаратуры публічнымі бібліятэкамі краіны, і ўручыла дыпламы

Чалавек, які не валодае чытаннем як інтэлектуальнай тэхналогіяй, не можа адпавядаць патрабаванням сучаснасці. Далучэнне дзяцей да кнігі — гэта не толькі задача настаўнікаў па навучанні дзяцей элементарным навыкам чытання. Гэта не толькі задача бацькоў — зацікавіць нейкімі мастацкімі творамі. Гэта не толькі задача бібліятэкараў — паказаць, параіць лепшую кнігу. Справа значна больш складаная і аб'ёмная. Дзіцячае чытанне — гэта ключ да жыцця ў інфармацыйным грамадстве.

прадстаўнікам тых з іх, якія ў гэтай сферы мелі лепшыя дасягненні. Асобны дыплом атрымаў Мінскі аблвыканкам — па рашэнні губернатара, акрамя асноўнага, там было здзейснена дадатковае камплектаванне бібліятэчных фондаў.

Адметна, што ў выступленнях удзельнікаў круглага стала пры ўсёй разнастайнасці акцэнтаваліся дзве асноўныя тэмы — стварэнне электроннай беларускай бібліятэкі (і ўсё, што звязана з так званым электронным кантэнтам) і ўласна тэма чытання дый наогул інфармацыйнай культуры айчыннага грамадства, найперш моладзі.

Менавіта на праблему дзіцячых чытан-
ня засяродзілася ў сваім дакладзе вядучы
спецыяліст інфармацыйна-аналітычнага
ўпраўлення Міністэрства адукацыі Ірына Бу-
лаўкіна. Ад таго, ці чытаюць нашы дзеці, што
і як яны чытаюць, залежыць іх сённяшні по-
спех і заўтрашні лёс, а ў сукупнасці лёс краі-
ны і яе будучыня, адзначыла выступоўца. Але
ні для каго не сакрэт, што апошнім часам у
дзяцей назіраецца зніжэнне цікавасці да чы-
тання, прычым гэта тычыцца ўсіх узростаў —
ад малодшага школьнага да старэйшага.
Крызіс чытання праяўляецца не толькі ў ма-
лой начытанасці школьнікаў і змяншэнні
колькасці чытаючых дзяцей. У некалькіх па-
каленнях людзей кніга не значыцца сярод
прыярытэтных духоўных каштоўнасцей, чаго
ж тады дзіўляцца, што ў дзяцей не развіта
або страчана цікавасць да чытання.

Аднак нельга думаць, падкрэсліла Іры-
на Уладзіміраўна, што калі ў дзіцяці ў руках
ёсць кніга, то праблема чытання выраша-
на. Такое бывае не заўсёды, бо важны і іншы

можа адпавядаць патрабаванням сучаснас-
ці. Далучэнне дзяцей да кнігі — гэта не толькі
задача настаўнікаў па навучанні дзяцей эле-
ментарным навыкам чытання. Гэта не толькі
задача бацькоў — зацікавіць нейкімі маста-
кімі творами. Гэта не толькі задача біблія-
тэкараў — паказаць, параіць лепшую кнігу.
Справа значна больш складаная і аб'ёмная.
Дзіцячае чытанне — гэта ключ да жыцця ў ін-
фармацыйным грамадстве".

З вострым крытычным запалам вы-
ступіла загадчыца аддзела абслугоўван-
ня Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Свят-
лана Івашчанка, якая закранула праблему
інфармацыйнай культуры карыстальнікаў,
у прыватнасці навучэнцаў і студэнтаў. Яна
адзначыла, што інфармацыйнае грамадс-
тва вымагае ад прафесіяналаў пастаян-
нага павышэння кваліфікацыі і абнаўлен-
ня ведаў, асваення ўсё новых і новых відаў
дзеянасці. Сістэма адукацыі студэнтаў і на-
вучэнцаў у такіх умовах павінна быць нацэ-
лена не на механічнае назапашванне ведаў,

Тым часам вынікі даследаванняў у сфе-
ры інфармацыйнай культуры карыстальні-
каў сведчаць пра тое, што ўзровень паспя-
ховасці значна вышэйшы ў тых студэнтаў,
якія ўмеюць працаваць з інфармацыяй. Пры
гэтым заўважана, што такія навыкі павінны
развівацца з ранняга дзяцінства, паколькі
мяняць глыбока ўкаранёныя прывычкі ва ўні-
версітэце ці каледжы занадта позна. На дум-
ку Святланы Івашчанка, вырашыць задачу
засваення сённяшняй моладдзю інфарма-
цыйнай культуры немагчыма без распрацоўкі
на агульнарэспубліканскім узроўні адпавед-
най цэласнай канцэпцыі, якая мела б на ўва-
зе навучанне інфармацыйнай пісьменнасці
ў якасці складніка штодзённай вучэбна-вы-
хаваўчай работы. Сёння НББ праводзіць
рэспубліканскае даследаванне "Інфарма-
цыйныя паводзіны карыстальнікаў бібліятэк
Беларусі", атрыманыя даныя змогуць ста-
ць добрай базай для вылучэння стратэгіч-
ных кірункаў сумеснай дзейнасці бібліятэк і
навуковых устаноў у фарміраванні інфар-

Мадэратар круглага стала дырэктар На-
цыянальнай бібліятэкі Беларусі Раман Ма-
тульскі коратка, але змястоўна каменціраваў
кожнае выступленне. У прыватнасці, аднос-
на пытання пра інфармацыйную культуру
заўважыў, што здараліся ўжо выпадкі, калі
рыхталіся (дзякуй богу, не зацвярджалі-
ся!) доктарскія дысертацыі людзьмі без біле-
та чытача НББ. "І гэта я кажу не да таго, што
трэба хадзіць у Нацыянальную бібліятэку Бе-
ларусі, — зазначыў Раман Сцяпанавіч, — а да
таго, што такога інфармацыйнага рэсурсу,
які ёсць у нас, не існуе ў большасці еўрапей-
скіх нацыянальных бібліятэк. Мы сапраўды
зрабілі ў гэтым плане прарыв. Не выязджа-
ючы з Мінска, можна вучыцца ў Оксфардзе
або Кембрыджы. А многія ўмудраюцца ды-
сертацыі пісаць, не карыстаючыся гэтымі
рэсурсамі, хача быццам ёсць нават патраба-
ванні спасылка на замежныя крыніцы".

Яго ж заўвага наконт неабходнасці вы-
працоўкі канцэпцыі па навучанні інфар-
мацыйнай пісьменнасці ў рэспубліканскім
маштабе: "Іншага варыянта няма. Рэаліі вы-
мушаюць. Калі сярэдняя школа і тым больш
вышэйшая не навучаць школьніка і студэн-
та прафесійна карыстацца інфармацыйнымі
рэсурсамі, будзем і далей рухацца па схеме
"жоўты канспект — шпаргалка — залік". Ней-

ў інфармацыйным грамадстве

На жаль, сёння страчана практыка
стварэння навукова абгрунтаваных
праграм па навучанні школьнікаў
бібліятэчна-бібліяграфічным ве-
дам і практыка абавязковага ўклю-
чэння адпаведных заняткаў у вучэ-
бныя праграмы ВНУ. Асобнымі
бібліятэкамі па ўласнай ініцыятыве
ажыццяўляецца такая работа. Але,
зноў жа, на жаль, такія ініцыяты-
вы не заўсёды знаходзяць водгук
ў кіраўнікоў вышэйшых навучаль-
ных устаноў. Так, напрыклад, у ве-
расні 2011 года Нацыянальнай біб-
ліятэкай Беларусі было разаслана
каля сотні пісем дэканам факультэ-
таў вядучых ВНУ з прапановамі
правядзення прэзентацый інфар-
мацыйных рэсурсаў па профілі фа-
культэта па самых розных спе-
цыяльнасцях. Адгукнулася толькі
нязначная колькасць факультэтаў.
За 5 месяцаў былі праведзены за-
няткі для 600 студэнтаў усяго з 9
факультэтаў.

бок справы — змест сучаснай дзіцячай лі-
таратуры. На паліцы кніжных магазінаў сё-
ня хлынула вельмі няпэўная літаратура для
дзяцей, а ў выніку ў юнага пакалення выпра-
цоўваюцца няправільныя адносіны да добра
і зла, маральнае развіццё дзіцяці пры чытан-
ні нізкакаснай літаратуры замаруджаецца,
у горшым выпадку — наогул дэградуе.

То ж тычыцца ўспрымання тэксту, які чыта-
цца, то заўважана — у сучаснага тэлевізій-
на-камп'ютарнага пакалення яно становіцца
павярхоўным, кліпавым і калейдаскапінным
па характары. Адсюль вынікае, што сёння
школьнікі, якія прывыклі да ўспрымання пе-
жана зрокавай інфармацыі, больш, чым
раней, маюць патрэбу ў ілюстрацыйных вы-
даннях з шырока прадстаўленым відэара-
дам. Тэкст без малюнкаў проста не захопіць
дзяцей.

Ірына Булаўкіна звярнула ўвагу прысут-
ных на такі момант. Часта лічыцца, што баць-
коўскае чытанне неабходна толькі ў тым уз-
росце, калі дзіця яшчэ не ўмее чытаць само.
Але гэта памылковы стэрэатып. Самастой-
нае чытанне дзяцей трэба дапаўняць сумес-
ным чытаннем і ў школьным узросце.
Прычым дапаўняць пажадана творами не
са школьнай праграмы. Трэба разам чы-
таць розныя творы папераменна, і тады ў та-
кой сям'і дзіця прывучаецца пісаць водгукі
на кнігі, весці чытацкія дзённікі, лепш разу-
мець сваё ўяўленне, лішні раз падумаць над
аўтарскай задумай, суаднесці прачытанае з
рэальным жыццём. Асаблівае значэнне чы-
тання заключаецца ў развіцці ўяўлення. Без
уяўлення няма прадбачання, няма прагрэсу.

Прадстаўнік Міністэрства адукацыі так-
сама адзначыла важнасць супрацоўніцтва
бацькоў, настаўнікаў і бібліятэкараў у справе
далучэння дзяцей да кнігі. Цікавай формай
такога супрацоўніцтва могуць быць баць-
коўскія сходы непасрэдна ў сценах біблія-
тэкі, дзе бацькі могуць мець магчымасць па-
чуць рэкамендацыі і парады па арганізацыі
чытання ў сям'і, даведацца аб тым, што і як
лепш чытаць з дзіцем дома, аб унікальнасці
бібліятэчнага асяроддзя. Важна толькі, каб
такія сходы былі не разавымі мерапрыемс-
твамі, а перараслі ў вялікую сумесную працу
бібліятэкі, бацькоў і ўстановы адукацыі. За-
канчваючы сваё выступленне, Ірына Булаўкі-
на падкрэсліла: "Чалавек, які не валодае чы-
таннем як інтэлектуальнай тэхналогіяй, не

а менавіта на навучанне ўменню арыен-
тавацца ў агромністым свеце інфармацыі,
крытычна ацэньваць атрыманыя веды. Ад-
нак, як паказвае практыка абслугоўвання
ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі, сту-
дэнты першых дзій нават старшых курсаў у
пераважнай большасці не ўмеюць атрымлі-
ваць і эфектыўна выкарыстоўваць неабход-
ную інфармацыю. Яны не імкнуцца ствараць
уласны інфармацыйны прадукт, а часам
не прытрымліваюцца нават элементарных
этычных норм паводзін у інфармацыйным
асяроддзі. Задачы тэму дыпломнай ці кур-
савой работы ў пошукавым радку, студэнты
часта і выкарыстоўваюць гэты радок у якас-
ці адзінага шляху пошуку. Іншым разам зда-
раецца нават, што карыстальнікі чакаюць,
пакуль пошукавая сістэма сама праігнаруе
арфаграфічныя памылкі. Студэнты ледзь ці
не пагалоўна не разумеюць розніцы паміж
аўтарэфератам і манаграфіяй, рэфератам і
артыкулам.

Па словах Святланы Івашчанка, сёння
навідавоку своеасаблівы парадокс: пры ім-
клівым развіцці інфармацыйных тэхналогій
зусім не павысілася інфармацыйная куль-
тура карыстальнікаў. Нават наадварот, уяў-
ная лёгкасць зносін з камп'ютарам дабавіла
многія новыя праблемы — няўменне пісь-
менна сфармуляваць запыт, бессістэмнасць
выбару крыніцы інфармацыі, няздольнасць
да аналітычнай ацэнкі якасці інфармацыі.
Лёгка ж даступнасць разнароднай інфар-
мацыі ў інтэрнэце спараджае мазайчаснасць
мыслення, калі імкненне кампіляваць выцяс-
няе нацэленасць на даследчую работу.

Фарміраванне ў дзяцей і падлеткаў ін-
фармацыйнай культуры, падкрэсліла вы-
ступоўца, немагчымае без сумеснай рабо-
ты бібліятэк і навучальных устаноў. На жаль,
сёння страчана практыка стварэння наву-
кова абгрунтаваных праграм па навучанні
школьнікаў бібліятэчна-бібліяграфічным ве-
дам і практыка абавязковага ўключэння ад-
паведных заняткаў у вучэбныя праграмы
ВНУ. Асобнымі бібліятэкамі па ўласнай іні-
цыятыве ажыццяўляецца такая работа. Але,
зноў жа, на жаль, такія ініцыятывы не заўсё-
ды знаходзяць водгук у кіраўнікоў вышэй-
шых навучальных устаноў. Так, напрыклад, у
верасні 2011 года Нацыянальнай бібліятэкай
Беларусі было разаслана каля сотні пісем
дэканам факультэтаў вядучых ВНУ з прапа-
новамі правядзення прэзентацый інфарма-
цыйных рэсурсаў па профілі факультэта па
самых розных спецыяльнасцях. Адгукнулася
толькі нязначная колькасць факультэтаў.
За 5 месяцаў былі праведзены заняткі для 600
студэнтаў усяго з 9 факультэтаў.

**Нічога кнізе не пагражае. Чуткі пра
смерць друкаванай кнігі моцна пе-
рабольшаны. Я дазволю сабе так ка-
заць зыходзячы з уласнага прыкла-
ду. Чытаю я і з экрана, і з рыдара,
чытаю і папярковую кнігу. Што больш
спадабаецца, што пад рукой веч-
рам ляжыць, тое і чытаю. Не дзялю
як чытач на формы. І пытанне ў тым,
як яны, вытворцы, пазмагаюцца за
мае грошы — заплачу я за папярковую
кнігу, або за жалезку, або за доступ
да інфармацыі, — гэта па вялікім ра-
хунку не мае праблемы, не прабле-
мы чытача. Гэта праблема іх бізне-
су. І крызіс бізнесу асобных людзей
не трэба змешваць з крызісам чала-
вечтва і чалавечай з'явы.**

мацыйнай культуры навучэнцаў і студэнтаў.
С.Івашчанка выступіла з прапановай у на-
ступным годзе правесці аналагічны круглы
стол менавіта па гэтай тэме.

9 лютага ў Нацыянальнай бібліятэцы Бе-
ларусі прагучала яшчэ нямала цікавых і не-
раўнадушных выступленняў. Некаторыя ў
кантэксце агульнай праблематыкі круглага
стала былі дастаткова нечаканымі, як, на-
прыклад, дырэктара Фундаментальнай біб-
ліятэкі БДУ Фёдара Лапо, які на заканчэнне,
разважаючы пра чытанне ў сучасным све-
це, зрабіў нешта нахштальт філасофскага
экскурсу ў гісторыю праблемы. Ён нагадаў
прысутным, што на працягу гісторыі чала-
вечтва адносіны да чытання былі рознымі.
Напрыклад, да XV стагоддзя існавала нават
думка пра шкоднасць чытання, паколькі над
чалавекам, які чытае, пачынала дамінаваць
думка аўтара і чалавек пераставаў самас-
тойна мысліць. Сёння ж, калі зыходзіць з
постмадэрнізму, уся культура і ўвесь свет —
гэта сукупнасць тэкстаў. І, атрымліваецца,
чытаем мы ўсё — і кнігі, і кіно, і рэкламную
абвестку ў вагоне метро. Таму, на думку Фё-
дара Лапо, варта не зацывілацца на тэхна-
логіі чытання як на такой, а больш клапаці-
цца аб прапагандзе сапраўдных культурных
каштоўнасцей, няважна, якую яны будуць
мець форму.

кія канкрэтныя зрухі ў гэтым сэнсе хацела-
ся б убачыць ужо ў наступным навучальным
годзе".

Падводзячы вынікі круглага стала,
дырэктар НББ быў дастаткова аптымістыч-
ным: "Нічога кнізе не пагражае. Чуткі пра
смерць друкаванай кнігі моцна перабольша-
ны. Я дазволю сабе так казаць зыхо-
дзячы з уласнага прыкладу. Чытаю я і з экра-
на, і з рыдара, чытаю і папярковую кнігу. Што
больш спадабаецца, што пад рукой веч-
рам ляжыць, тое і чытаю. Не дзялю як чытач
на формы. І пытанне ў тым, як яны, вытвор-
цы, пазмагаюцца за мае грошы — заплачу
я за папярковую кнігу, або за жалезку, або за
доступ да інфармацыі, — гэта па вялікім ра-
хунку не мае праблемы, не праблемы чыта-
ча. Гэта праблема іх бізнесу. І крызіс бізнесу
асобных людзей не трэба змешваць з крызі-
сам чалавечтва і чалавечай з'явы. Чалавец-
тва развівалася і будзе развівацца. Веды,
інфармацыя і кніга патрэбны сёння і будучы
патрэбны заўтра. А наша задача заключаецца
менавіта ў тым, каб быць на хвалі цывілі-
зацы і не паддавацца на правакацыі справа
і злева. Год кнігі, з майго пункта погляду, па-
чаўся зусім ядрэнна".

Мікола ЧЭМЕР.
gilevitch@ng-press.by
Фота аўтара і БелТА.